

SOLI DEO GLORIA

EVANGÉLIUMI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

HITBEN, REMÉNYBEN GAZDAG HÚSVÉTI ÜNNEPET KÍVÁNUNK!

*„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke ohajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”*

Berzsenyi Dániel így fogalmazta meg Fohász című versében a hit csodáját, ajándékát és egyben a korlátait is. Ez az evangéliumi folyóirat a közösségi életünk színterén igyekszik megjeleníteni ezt a csodát, ezt az ajándékot, és természetesen a gyarló ember szép törekvéseit. Az ebben való osztozásra hívjuk a kedves olvasókat és a szerzőket egyaránt.

Minden produktum életében komoly fegyvertény, ha hosszú időt él meg. Egy újság esetében pedig különösen nagy eredmény, ha elmondhatja magáról: 8 éve szolgálja a helyben élő evangéliumi és közösségi lét felé nyitott olvasók hasznos időtöltését.

A 2012-ben indult Soli Deo Gloria című folyóirat lelkes önkéntesekkel közösségi összefogásban, és jómagam anyagi áldozatvállalásával kezdte meg működését, amely struktúra nagyjából ma is változatlan formában működik. Hatalmas szó, hogy a civil munka 8 év után is töretlen lapunk mögött, lapszámról lapszámra születnek meg helyi laikusok tollaiból a remekebbnél remekebb írások, melyek büszkén állhatnak meg szinte bármelyik országos folyóirat oldalain. Többször állítottak már meg más településeken is ismerősök, akikhez valamilyen úton-módon eljutott evangéliumi folyóiratunk, hogy elismerésüket fejezzék ki lapunk színvonala okán.

Főszerkesztőként büszke vagyok arra, hogy meghatározó értelmiségi szerzői kör alkotja évek óta újságunk szerkesztői körét. Jogászok, orvosok, lelkészek, tanárok, mérnökök, helyben ismert és elismert közéleti emberek ragadnak tollat időről időre, hogy a Soli Deo Gloria oldalain megosszák gondolataikat.

Igazi kuriózum ez a lap. Nem igen tudok hasonlóról a környezetemben, amely ennyi ideje, ilyen közösségi összefogással működne. Jelentőségét pedig nem lehet eléggé hangsúlyozni. Az országos médiumokkal összevetve leginkább a „kodályzoltáni” igazság jut eszembe: annál ugyanis, hogy ki az Operaház igazgatója, sokkal fontosabb, hogy ki a zenetanár Mátészalkán. Az Operaház veze-

tőjét ugyanis, ha rosszul végzi a dolgát – olykor, még ha jól is –, egy pillanat alatt le lehet váltani. Ám egy rossz énektanár hétévente tudja elvenni egy egész generáció kedvét a zenetanulástól.

Nos, magam is úgy vagyok vele, hogy a helyben végzett szolgálat néha nagyobb felelősséget ró az emberre, mint az országos ügyek rendezése. A közösségben végzett munka ugyanis közvetlenebb hatású, legyen szó oktatásról vagy médiáról. Fontos, hogy ki, milyen információt oszt meg a környezetével, s talán még ennél is nagyobb jelentőséggel bír a stílus, a forma, ahogyan azt teszi. Vallom ezért szerzőtársaimmal, hogy az igényesség mindig is sajátja lesz ennek a lapnak. A műveltség és tájékozottság alapvető mérce, amely ebben az újságban is kézzelfogható.

3-4 havonta jelenünk meg friss, alkalomhoz illő tartalommal:

húsvét és karácsony előtt, valamint az államalapítás évfordulójához kapcsolódóan.

Szívesen várjuk köreinkbe azokat az önkénteseket, akik megosztanák gondolataikat bármilyen témában közös újságunkban. Ehhez nem szükséges hivatásos tollforgatónak lenni. Az egyszerűen megírt sorokat szívesen öntjük megjeleníthető formába, a lényeg, hogy sokak véleménye megjelenjen a Soli Deo Gloriában.

Lapunk 800 példányban kerül ki a nyomdából, és főleg helyben férhető hozzá az ismertebb közösségi helyszíneken. Valamennyi, eddig megjelent szám megtalálható elektronikus formában az interneten, a www.dunavarsanyireformatikusok.hu oldalon.

A mostani újságunk címdolgan hitben, reményben gazdag húsvétot kívánunk. Magam is szeretném hinni és remélni, hogy ez elmúlt 8 év nem valaminek a vége, sokkal inkább folytatása a megkezdett civil munkának, és reménységgel vagyok az iránt is, hogy szerzőtársaim kedve nem lankad, hanem töretlen szorgalommal tudjuk alkalomról alkalomra megjelentetni tartalommal közéleti folyóiratunkat.

Ehhez kívánok mindenkinek sok áldást, és a Jóistenbe vetett hitet!

Soli Deo Gloria – Egyedül Istené a Dicsőség!

*Dr. Szilvai Balázs
főszerkesztő*

„EGY RÉGI HÚSVÉTI PRÉDIKÁCIÓ MARGÓJÁRA”

címmel jelent meg az Új Ember 2017. március 26-i számában Petróczi Éva írása John Donne, idén éppen 400 évvel ezelőtti húsvéti prédikáció-részletéről. E számunkban ennek az írásnak szerkesztett, rövidített változatával és villanásszerű magyarázatával hirdetjük a húsvéti evangéliumot. Tesszük ezt azért is, mert szintén e lapszámban „beharangozott” épülő haranglábunkat ismertető írás is a híres angol költő és lelkipásztor szavaival zárul. (B. Z.)

1619. húsvét vasárnapján különösen komoly kihívás előtt állt John Donne, aki ekkoriban még mindössze négy esztendeje volt felszentelt anglikán lelkész. ... Az őt a költészet, a filozófia mellett a papi pálya irányába terelgető uralkodó, I. Jakab éppen ezekben a napokban élet-halál között lebegett. ... Az itt csak egy részletében idézett ... igehirdetés kettős küldetést teljesített: egyszerre igyekezett megragadni a húsvéti történéseknek, Krisztus kínhalálának és feltámadásának a lényegét, s ugyanakkor személyes üzenetek sorával erőt önteni a betegágyában kínló uralkodóba. A nevezetes szentbeszéd címe: „Ki az az ember, aki él, és nem lát halált?” ...

Az alábbiakban idézett, kiragadva is jól követhető részlet a Példabeszédek 18,21-en nyugszik. „Mind a halál, mind az élet a nyelv hatalmában van, mondja Salamon, egyebek mellett ebben az értelemben is: ha nyelvem hittal

telt szívem sugallatára képes azt mondani, Non moriar, non moriar (Nem halok meg), ha azt tudom mondani (és lelkiismeretem szerint sem hazudtolom meg állapotomat), ha tudom azt mondani, hogy Megváltóm vére folyik ereimben, hogy Lelke lehelete eleveníti meg szándékaimat, hogy minden halálom után van feltámadásom, minden bűnöm után van bűnbánatom, minden lázadásom után van megbékélésem, akkor nem veszem szívemre e kérdést, hiszen csak a de morte naturali a természetes halálról szól, és bár tudom, így kell meghalnom, miért bánkódnék rajta? Hiszen csak ... a bűn haláláról szól, és bár tudom, így kell meghalnom, miért esnék hát kétségbe? Mindazáltal találok egy másik halált, a mortem raptust, hisz önkívületben és elragadtatásban magamnak meghalok, miként Szent Pál többször is meghalt... midőn elragadtatásban és önkívületben, a Megváltómban való részességemen elmélkedve halok meg magamnak, azt talál-

lom, hogy sebeinek sírja magába zárja bűneimet etc.”

Míg általában ilyenkor, az egyházi év e szakaszában arra esik a hangsúly, hogy Krisztus értünk emberré lett, emberi sorsot és kinszenvedéseket vállalva, addig itt az kerül a középpontba, hogy az iránta érzett elragadtatás közben bekövetkezett halál bennünket tesz hozzá hasonlóvá. Mintegy Krisztus-arcúvá, Krisztus-lelkűvé! Ezek a szárnyasoltár-szerűen összetartozó gondolatok azon a régi istentiszteleten bizonyára megsokszorozhatták az ünnep örömét, s ugyanakkor az elmondottak írott változatát betegágyában megismerő I. Jakab élni és gyógyulni akarását. Most, ... négyszáz évvel később, a mi húsvéti napjaink ragyogását, fény-udvarát növelik, megerősítve bennünket abban, hogy életünk és egész teremtett valónk sokkal-sokkal Krisztus-közelibb, mint azt a hétköznapiakban, a húsvét-tól távoli napokban gondolnánk.

IMPRESSZUM

SOLI DEO GLORIA – evangéliumi, közéleti folyóirat. Ingyenes, időszaki kiadvány

Kiadó: SDG Közösség • Főszerkesztő: Dr. Szilvay Balázs

Szerkesztőbizottság: Csobolyó Katalin, Dr. Bóna Balázs, Kun László, Veres Enikő

Készült: az Ex-Kop Nyomdaipari Bt. gondozásában • Példányszám: 800

Cikkek leadása: folyamatosan, a szilvay.balazs@freemail.hu e-mail címen

Honlap: www.dunavarsanyireformatusok.hu

MIRŐL DÖNTÜNK AZ EURÓPAI PARLAMENTI VÁLASZTÁSON?

Az elmúlt években egyre intenzívebb közéleti diskurzus folyik Európa jövőjéről, amelynek alakításában az Európai Uniónak és intézményrendszerének kiemelt jelentősége van. Jelenleg az egyes tagországok és az Unió különböző politikai fórumain a legélesebb és leghangosabb nézetkülönbségek forrása a bevándorlás, annak hatásai és a lehetséges intézkedések köre. Mindazonáltal, emellett és ezzel szoros összefüggésben évek óta napirenden van az a kérdés is, miszerint a hatáskörök és döntéshozatal tekintetében hol húzódjon meg a határvonal a tagországok és az Európai Unió között. Egyik álláspont szerint az szolgálja a kontinens jövőjét, ha a tagállamok szuverenitásukról a jelenleginél is szélesebb körben mondanak le az Unió szervezetrendszer javára, ezzel megteremtve az Európai Egyesült Államokat, amely a legszélsőségesebb elképzelések szerint egy önálló föderatív állam létrejöttét, követke-

zéséppen a tagországok szuverén állami státuszának elvesztését is jelentené. Ezzel szemben az az elképzelés áll, miszerint minél erősebb önálló nemzetállamokra van szükség ahhoz, hogy ezeknek az országoknak az összefogásából és kooperációjából egy globális szinten is meghatározó és versenyképes szövetség jöhessen létre. A migráció és az Unió alapvető felépítése és működése irányának kérdései között a legnyilvánvalóbb összefüggés az, hogy az elmúlt években a migráció olyan szintű politikai konfliktusokhoz és döntésképtelenséghez vezetett az egyes országok és az Európai Unió között, amely arra enged következtetni, hogy a hatáskörök jelenlegi megosztása a tagállamok és az Unió között nem alkalmas arra, hogy a közös kihívások és problémák hatékony megoldáshoz vezessen, sőt inkább gátolja az eredményes fellépést.

Meggyőződésem, hogy minden embernek joga van ahhoz, hogy

saját belátása szerint eldöntse, ellenzi vagy támogatja a tömeges bevándorlást, ahogy azt is, hogy a fokozott uniós irányítást vagy éppen az erős nemzetállamokat preferálja. Az azonban jogos és elvitathatatlan elvárás, hogy a demokrácia fontosságát olyan gyakran hangsúlyozó szervezetben, mint az Európai Unió, olyan irányba alakuljanak a dolgok, amelyek irány az európai polgárok többsége akaratának megfelelően.

Okkal merülhet fel a kérdés, hogy európai polgároként miként tudjuk akaratunkat demokratikus keretek között kifejezni és érvényre juttatni. A legegységesebb válasz az, hogy az országos és az európai parlamenti választásokon való részvétel útján. Az országos választáson való részvétel fontosságát az adja, hogy az Unió egyes szerveiben Hazánkat a mindenkori kormány vezetője, tagjai és az általuk delegált személyek képviselik. Éppen ezért, amikor parlamenti képviselőket vá-

lasztunk, akkor közvetett módon arról is döntünk, hogy kik képviseljenek minket az Európai Unióban. Ezt bizonyítja az is, hogy a tavalyi parlamenti választás kampányában kiemelt jelentőséget kapott Magyarország és az Unió viszonya, valamint az, hogy a bevándorlással kapcsolatos hazai álláspont milyen módon nyerjen érvényesítést az Unión belül. A választások eredményét megvizsgálva megállapítható, hogy a magyar emberek régen tapasztalt egységet alkotva fejezték ki akaratukat a bevándorlás és Európa jövője tekintetében.

A közelgő európai parlamenti választáson ismét lehetőségünk nyílik, hogy az Európai Unió és benne Hazánk jövőjével kapcsolatban kifejezzük akaratunkat. E körben fontos hangsúlyozni, hogy az Európai Unió meglehetősen összetett szervezetrendszerében az Európai Parlament az egyetlen fórum, ahova az európai polgárok közvetlenül választanak képviselőket. Éppen ezért kiemelt jelentősége van annak, hogy 2019 május 26. napján éljünk demokratikus jogunkkal és az elkövetkező 5 évre olyan képviselőket válasszunk, akik olyan álláspontot és értékrendet képviselnek, amelyekkel mi magunk is egyet tudunk érteni. A választás fontosságát amiatt is szükséges hangsúlyozni, hogy Magyarországon az elmúlt 3 alkalommal folyamatosan csökkent a részvételi hajlandóság, így legutóbb a jogosultak kevesebb, mint egyharmada (29%) érezte fontosnak a szavazást. Ez az alacsony arány azonban jóval meghaladta a legkisebb részvételi arányt produkáló Szlovákia 13%-os értékét. Sajnálatos tendencia, hogy az 1979. óta megtartott európai parlamenti választások során folyamatosan csökkent az összes polgárra vetített részvételi arány, kivéve a legutóbbi, 2014-es választásokat, amikor is sikerült az előző évhez képest minimális (cca.

0,1 %-os) növekedést elkönnyvelni, és 43%-os részvételt elérni. E számokból az a következtetés is levonható, hogy az európai emberek egyre kevésbé érzik azt, hogy egyéni és közösségi életük alakulására az Európai Unió jelentős hatást tudna gyakorolni. Tekintettel arra, hogy az elmúlt 5 éves ciklust a bevándorlás fokozódása mellett egy euróválság és Nagy-Britannia kiválása is tarkította, a részvételi arány önmagában érdekes jelentést fog hordozni.

A Brexit miatt 705 főre csökkent Európai Parlamentbe – lakosságszám arányosan – Magyarország 21 képviselőt küldhet. A választások tétje tehát az, hogy ki legyen ez a 21 képviselő. E tekintetben az arányos választási rendszer kerül alkalmazásra, amely során a választók politikai pártok országos listáira szavazhatnak. Függetlenül attól, hogy az ország melyik részén élünk, leadott szavazatunkkal az általunk kiválasztott párt által jelölt személyek megválasztását támogatjuk. A 21 képviselői mandátumból minden párt aszerint részesül, hogy az általuk felállított lista a leadott szavazatok hány százalékát kapta. Azt, hogy az egyes pártok által megszerzett képviselői helyeket mely jelöltek kapják meg, a lista sorrendje határozza meg.

Fontos kiemelni, hogy annak ellenére, hogy az Európai Parlament az egyetlen közvetlenül választott testület, mégsem tekinthető az Unió legbefolyásosabb fórumának, ami önmagában felvethet kérdéseket és aggályokat e szervezetrendszerrel kapcsolatban. Az viszont minden kétségen felül áll, hogy az Európai Unió jövőjének alakulása nagyban függ attól, hogy a választások eredményeképpen milyen összetételű Európai Parlament kezd meg munkáját. E körben fontos hangsúlyozni, hogy az Unió csúcsszerveinek számító Európai Bizottság (amely élén jelenleg Jean-Claude Juncker áll) elnökének és tagjainak megválasztása tekintetében az Európai Parlamentnek, közvetve is meghatározó szerepe van.

Amit tehát Európa jövőjéért tenni tudunk, az egyrészt az, hogy voksunkkal igyekszünk a legalkalmasabb képviselőkre bízni Magyarország képviseletét az Európai Parlamentben, és ami ennél is fontosabb, hogy Hazánk, Európa és a Világ sorsának jobbrafordulását mindenekelőtt attól az Úrtól várjuk, aki „hajlékunk volt nemzedékről nemzedékre”.

Dr. Bóna Balázs

NEMTELEN VISZONYOK

Meghatározó változást vezettek be Németországban idén januárban. A nő és a férfi mellett megjelent a harmadik, úgynevezett divers nem, melyet az anyakönyvekben is külön kell jelölni. A parlament által törvénybe iktatott módosítás fenekestől forgatta fel a hétköznapiakat, első körben az ott működő cégek kommunikációját.

Már egy álláshirdetésnél is el kell kerülni a nemi megkülönböztetést, a megszokott m (männlich, azaz férfi) és w (weiblich, azaz női) mellett meg kell jelennie a d, a, x, i betűk egyikének is, hogy megfeleljenek a jelenlegi jogszabályoknak. A d ugyebár a divers rövid alakja, amelynek jelentése a már említett különböző, különféle. Az a betű az anders rövidítése, jelentése egyéb, az x és az i pedig az intersexuell, azaz interszexuális szót helyettesíti – olvashattunk erről részletesen is a világhálón.

A magam részéről nem firtatnám tovább az ebből adódó bonyodalmak sorát, sokkal inkább arra a globális problémára szeretném ráirányítani a figyelmet, ami a liberalizmus legújabb kori megnyilvánulásaiban ölt testet.

Mint ismert, a 17-18. századi felvilágosodás korában fogant, aztán a francia forradalom idején virágkorát élő eszmerendszert az a jogos társadalmi igény szülte, amely a szegénysorban élő többségi társadalom nélkülözését és hatalmi alárendeltségét volt hivatott felszámolni egy elnyomó, szűk réteggel, a burzsoáziával szemben. Ennek folyományaként számos értéket teremtett az évszázadok során az általános választójogtól a nők egyenjogúságán át a személyiségi jogok általános védelméig. Korszakalkotó és történelmet befolyásoló jelentőségét pozitíve sem lehet elvitatni a liberalizmustól. Fontos hangsúlyozni azonban, hogy ezeket a változásokat – az akkor még elnyomott sorban lévő – többségi társadalom kényszerítette ki egy szűk hatalmi elittel szemben.

A 21. századra azonban a liberalizmus 180 fokos fordulatot vett, és

immár nem a többség erkölcsi normáihoz igazodik, hanem egy törpe kisebbség normáit próbálja meg ráültetni a többségi társadalomra. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy az identitásválságát élő liberális eszmerendszer az útkeresés erdejében eltévedni látszik... Ebbe az útkeresésbe amolyan megmentőként érkezett a genderizmus, amely szélesre tárta előtte a kaput, felborítva ezzel az évezredek társadalmi normákat.

Vajon ebben a káoszban mi adhat támpontot a helyes vagy helytelen, az ördögi vagy isteni éles elhatárolásához? Nos, mi, hívó keresztyének igazán szerencsésnek mondhatjuk magunkat. Mindenféle kívülről jövő okoskodással szemben elég a Biblia egyértelmű iránymutatását követnünk: „Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.” – 1Mózes 1,27

Az ember tehát a FÉRFI és NŐ egységét jelenti. Nem a „vegyesek és különbözők” furcsa egyvelegét – de még csak nem is a magányban kiteljesedő individuumot –, hanem egy férfi és egy nő kapcsolatát. Ez az egyetlen „párosítás”, amely képes

fenntartani a teremtett világot és annak sokszínűségét.

Ez a ténymegállapítás persze nem azt jelenti, hogy bárkinek is joga lenne bántani, becsmérelni a mássághoz tartozókat. Az ítélezés joga egyedül Istené! Keresztyén emberként el kell tudnunk fogadni ezt az állapotot is a világ részeként, és semmiféle hátrányos megkülönböztetést nincs jogunk alkalmazni sem szóban, sem tettekben embertársainkkal szemben.

Ugyanakkor Isten iránti felelősségünk, hogy a férfi és a nő egymással való egészséges kapcsolatát nevezzük helyes és társadalmilag elfogadott formának. Ehhez jogunk van, mi több, gyermekeink iránti felelősségünk okán köteleességünk is. Nem várhatjuk el az utánunk jövő generációktól, hogy helyes normák szerint éljenek, ha mi magunk sem tudunk jó tanítómestereik lenni. Mert, ahogy Pál apostol vetette papírra a korinthusiakhoz írt levelében: „...nem a gyermekek tartoznak kincseket gyűjteni a szülőknek, hanem a szülők a gyermekeknek”.

Dr. Szilvay Balázs

EGY LEVÉL CSUPA H-VAL...

A magyar nyelv szépségére és páratlanságára sokféle példát lehetne sorolni. Az egyik ilyen az alliteráció, amellyel képesek vagyunk szinte bármilyen gondolatot kifejezni. Az alábbi, derős hangulatú elbeszélést a Finnországba költözött zenész nagybátyámtól kaptam a minap levélben. Tényleg csodálatos a magyar nyelv, bátran megirigyelhetik még a sarkkörön túl is... (Dr. Szilvay Balázs)

„Hazám határait hátrahagyva, három hétig Hegel, Heine hónapban, Hannoverben, Hamburgban helyettesítettem hivatalos honoráriumért Hans Herbertet.

Hetedikén, hétfőn, hárman Hédivel, Hugóval (holland házaspár) Hágából, Helsinkibe hajóztunk.

Hédi horgolt, hímzett. Hugó heverészett, hálólhelyére húzódott, hogy Horatiusnak hódoljon. Hajósaink hevenyészett hálóval, horoggal hitvány heringet halásztak. Hajónkat hamarosan hömpölygő hullámok háborították, halászcsonakként himbálták, hányták Herkulesünket.

Helsinki hídjai, hétemeletes házai, hatalmas hengerműve, hőrművei hatásosak. Harisnyagyárai, húsüzemei hetedhét határban híresek.

Huszonharmadikán hangverse nyen Händel, Haydn, Hubai hege-

düversenyét hallgattuk. Hébe-hóba hülyéskedtünk, hotelünk halljában huncutkodtunk, hatásos históriákkal hárijánoskodtunk.

Havazik Helsinkiben. Hó hull háztetőkre, hidakra, halpiacokra. Hódprémet, hócipőt, halinacsizmat hordanak. Hómunkásaik helytállását három havilap hirdeti.

Hannoból háborús híreket hoznak, heves harcokról, holnap hidrogénbombákról. Harctereken háborútól, himlőtől, hastífusztól, hepatitisztől hullanak hajszott halandók.

Hőmérőnk higanyszála hajnalban hűszig húzódik. Háromnegyed hétkor hosszan hangzik Helsinki harangszava. Hiva, huomenta! (jó reggelt!) Hallani helyenként.

Hotelünk hangulatos, hanem hálószobáink huzatosak, hidegek. Helysegeiben hintaszékek, heverők háziszóttésekkel. Heveny hörgő hu-

ruthoz hamar hozzájutottam, hevertem huzamosan. Hotelbéli hálótársaink hűvösek hozzánk. Hugó hajnali háromkor horkol,

helytelenkedik, hangulatunk haragosra hanyatlak. Hideg hétköznapokon, ha hétkor holdfénynél hólabdázunk, hokizunk, helsinkiek helyeslő huj-huj hajráját hallgatjuk.

Hétvégi hóortunk hógolyózás. Hokizás helyett hol huszonegyezéssel, hol hubertusz hörpintgetésével hevülünk, hűségünket holtig halasszuk.

Hédi Helsinki hölgyekkel hímző hobbijának hódol. Holnapra helikopterrel Hamenlinába hívnak Hejkéék. Harmincezres helység, hazai Hatvanunkhoz hasonlít. Hadtörténész haveromnál, Hejkééknél hálók.

Hiába hagyta Helgám Hegyeshalomnál, harmatarcod, hatytyúnyakad, hollóhajad hazaszólít Hejkéék honából. Hazahív Hungária!

Hosszú hontalanságomból hűsvétra hazaérkezem hozzátok Hevesbe. Hermelinbunda hízelegne híúságodnak, ha hozzáférhető? Hajnalkának helyes hósapkát, Hubának hullámvasutat helyeztem hátizsákomba, Hugónak homokozójátékokat, horgászfelszerelést hozok. Hármótok híján honvágyam hétről-hétre hatalmasodik.

Hiszem, hogy hűsvétkor hiánytalanul helyreáll harmonikus házasságunk, Hevesben, házunkban hűsvétolthatunk.

Helsinkiben halak havának huszonhetedikén, Hű Henriked!”

A HARANG ÉRTED SZÓL

A templomtornyokban függő, méltóságteljesen és messze zengően szóló harangok a keresztény kultúra elválaszthatatlan jelképeiként élnek tapasztalatunkban és gondolkodásunkban. Persze azt is minden magyar egészen konkrétan tudja, hogy a déli harangszó Hunyadi János és Kapisztrán János nándorfehérvári/belgrádi győzelmét hirdeti, illetve azt megelőzően imádságra hívott a tízszeres túlerővel szembeni helytállásért.

A harangok története azonban jóval régebbi, több ezer évre visszanyúló. Sok kultúrában szakrális tárgynak számítottak, ég és föld között függve két világot kapcsoltak össze: Isten hangját, az isteni törvény kinyilatkoztatását jelképezték. A harang hangja elűzte a rosszat, a megtisztulás eszköze is volt. Krisztus előtt 2–3 ezer évvel a kínaiak, az asszírok, az egyiptomiak már használtak öntött ércharangokat. A buddhisták pagodáinak tetőin aranycsengők csilingelnek, Tibetben az isteni bölcsesség jelképei a nyeles csengők. A szibériai sámánok ugyanúgy csengőket viselnek öltözetükön, mint a zsidó főpapok köntösük szegélyén. Ez utóbbról a Bibliában is olvashatunk, például Mózes 2. könyvében.

A keresztények mindennapjait – szabad vallásgyakorlatuk kezdeteitől – harangszó is kíséri. Harang szólít az istentiszteletekre, lélekharang csendül az ember halála óráján, harangszó kíséri a temetési menetet, a körmeneteket, az ünnepélyes eseményeket. De harangzúgás jelezte a nagy természeti csapásokat és egyéb vészhelyzeteket is: tűzvész, árvíz, ellenséges támadás idején fenyegető-figyelmeztető szerepe volt. Zivatarok alkalmával a mennykőcsapást vélték elhárítani a harangok megkondításával. Lápos, ködös vidékeken, az éj leszálta előtt a környéken tévelygők hazatalálását könnyítette meg a harang szava. Ugyanezt a célt szolgálta Oroszországban nagy hóviharak idején.

A mai ember a pontos időről, tűzről-vízről, útvonalról és majdnem mindenről a mobiltelefonjáról érte-

sül. A harangszó már nem a tájékozódást segíti. A harang szava mégis fontos a 21. századi ember számára is. A harang látványa és hangja minden város, városrész és közösség életében fontos szerepet tölt be. *A tájékozódást már primér módon nem segíti, de a hovatartozás-tudatunkat, összetartozás-tudatunkat igen.* Amint a tűz egy irányba fordítja a tekintetünket, a szépen csengő harang a hallásunkon keresztül érinti meg a kollektív identitásunkat. A hívó ember, ha meglátja a harangtornyot, meghallja a harangszót, lélekben Isten felé fordul, aki ezt nem teszi, az önmagára vagy embertársaira tekinthet lelki szemével. A tornyok szebbé teszik a környezetet, jelképévé válhatnak egy-egy városrésznél, kifejezhetik, hogy a településnek vagy a kisebb közösségnek lelke is van.

Már a Soli Deo Gloria Közösségi Ház építéskor is tervben szerepelt egy harangláb építése, ami a Közösségi Háznak szerves része lett volna. Akkor az anyagi hiánya okán elmaradt annak kivitelezése. A Református Egyházközösség Presbitériuma elérkezettnek látja az időt a régi terv megvalósítására. Ennek a döntésnek nem kis inspirációt adott a Soli Deo Gloria Közösség főljánlása, amely szerint egy 80 kilogrammos haranggal ajándékozza meg a gyülekezetet.

Az építési tervek elkészültek. A zászlórudak előtt áll majd a kecses, az épület magasságát meg nem haladó harangláb, benne a neves őrbottyáni Gombos harangöntő cégnél megrendelt, elektromos működtetésű „SDG ajándék harangláb”.

A működtetést a hagyományok szerint tervezzük, egyrészt egy-egy perces harangszóval jelezve a napszakok váltakozását, másrészt hívogatva a Házban zajló istentiszteletekre. Tehát reggel 8-kor, 12-kor és este 8-kor jelzi majd a harangunk az idő múlását, a munkának és pihenésnek hagyományos ritmusát. Hetente két rendszeres istentisztelet van a házban: hétfőn reggel fél nyolckor egy 20 perces hétkezdő áhítat, és kedden délután 6-kor a bibliaóra. Ezúton is minden kedves olvasónkat hívjuk ezekre a szakrális jellegű programokra, és ezt a meghívást is tolmácsolni fogja a harang az egyperces megszólalásával a megfelelő időben.

Fogadjuk örömmel, hogy – a templomuk és a Trianon Emlékpark mellett – Dunavarsány Nyugati Lakóparkjában is megszólal a harang. És amikor megszólal – felekezetre való tekintet nélkül – jusson eszünkbe az Úr nagy kegyelme az időben és az örökkévalóságban egyaránt. Valamint – világnézetre való tekintet nélkül – jusson eszünkbe a 16.-17. század fordulóján élő angol költő, John Donne gyakran idézett gondolata: *„Senki sem különálló sziget; minden ember a kontinens egy része, a szárazföld egy darabja; ha egy görgöngyöt mos el a tenger, Európa lesz kevesebb, éppúgy, mintha egy hegyfokot mosna el, vagy barátaid házáat, vagy a te birtokod; minden halállal én leszek kevesebb, mert egy vagyok az emberiséggel; ezért hát sose kérdezd, kiért szól a harang: érted szól.”*

Dr. Csizmadia Zoltán

ÖKOGYÜLEKEZET FELÉ...

Bízva ránk használhatatlan elemeit, égőit, műanyag kupakjait!

Életmódunk, döntéseink befolyásolják, mennyit élünk fel a föld, a teremtett világ javaiból. Mindennapi életvitelünk, étrendünk, a víz- és energiafogyasztásunk, lakhelyünk, munkahelyünk, közlekedésünk, nyaralásunk, a kényelmünket szolgáló gépek, ruháink, használati tárgyaink, az általunk „megtermelt” hatalmas hulladékhegyek keserves nyomokat hagynak a földön.

Az ökolábnyom jelzi, hogy életvitelünknek mekkora a terület-

így megy tovább, akkor hamarosan az újévet már deficittel kezdjük. Megesszük a jövőnket, ami utódaink jelene lenne. Jelenlegi életmódunk fenntartásához 1,6 Földre lenne szükségünk, és hány milliárdan vannak még azok, akik nagyobb fogyasztással szeretnének – egyébként sokszor jogosan – élni.

A fentiek alapján arra az elhatározásra jutottunk néhányan, és ennek támogató jóváhagyását a presbitériumunktól is kérni fogjuk, hogy a Dunavarsányi Református

més reményében. A szeméthegy, amit napi 500 millió műanyag szattyorral tetézünk, előnt bennünket. „Meddig szenvedlek még titeket?” – kérdezte Jézus a tanítványaitól, és ezt kérdezheti tőlünk ökológiai szempontból is, a Föld sóhajával együtt. „Hat éven át vedd be meződet, és hat éven át messed meg szőlődet, és takarítsd be termését. De a hetedik esztendőben legyen teljes nyugalma a földnek.” 3Móz 25, 3-4.

Vegyük ki a részünket a teremtett világ terheinek csökkentéséből,

igénye, és mennyire terheli meg a természeti környezetet. A túlfogyasztás napja az a nap, amikortól deficitessé válik az emberiség gazdálkodása a természeti erőforrásokkal azok újratermelődése és regenerációja szempontjából. Az ettől a naptól elfogyasztott deficitet a természet már nem képes a saját megújuló képessége alapján újból előállítani. Ettől a naptól kezdve a hiány pótlására már a következő évi erőforrásait fogyasztja az emberiség. Ezt pedig már unokáink hitelezik, rosszabb esetben ennek hiányától ők fognak szenvedni.

A globális túlfogyasztás napja 1992-ben október 21. volt, 2016-ban pedig már augusztus 8. Ha ez

Gyülekezet csatlakozzon formálisan is országos egyházunk ökögyülekezeti mozgalmához. Célunk/szándékunk az, hogy magunkat és a környezetünkben élőket abban segítsük, hogy tudatára ébredjenek, hogy a fenntartható jövő megteremtése, és teremtett világunk megóvása mindannyiunk felelőssége. Felelőségünk, hogy élőhelyeinket megóvjuk, és ne zsigereljük ki.

„...ne pusztítsd ki a fákat, fejszét emelve rájuk! Egyél róluk, de ne vágd ki azokat,” 5Móz 20,19

A természet és a társadalom nyögi az ember lépteit e földön. Rohamosan fogynak az őserdők, és a zsugorodó termőföldeket fokozott intenzitással művelik a nagyobb ter-

ne csak, mint magánszemélyek, családok, hanem gyülekezeti és más közösségi, munkahelyi szinten is. Valahol el kell kezdeni, és ez a kezdet vagy folytatás sokféle lehet. Segítséget is ajánlunk. **Lejárt, haszontalan elemeitől, égőitől, kupakjaitól szabaduljon meg nálunk, a református templom irodájában és az SDG Közösségi Házban kihelelyezett, fölcímkezett kukákban. Konyhai hulladékait és ételmaredekeit pedig az SDG Jóságpartján várják köszönettel falusi állataink.**

Ne feledjük: környezetünket nem nagyapáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön!

Batu Emma

ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT JÚNIUSBAN!

Tíz éves a Soli Deo Gloria Közösségi Ház

Az idő kegyetlen rohanását mutatja, hogy lassan felső tagozatosok lesznek azok a gyerekek, akiknek természetes a Közösségi Ház léte, hiszen számukra „mindig is itt volt”, és az is világos jele az idő sebes lépteinek, hogy sokan elmentek a „mindenélők-útján”, akik rengeteget tettek, áldoztak annak érdekében, hogy ez a sokfunkciós Ház sokféle módon szolgálja Varsány apraját, nagyját. Az idő azonban kegyet is gyakorol, hiszen e tíz év annyi jó lehetőséget biztosított a Háznak és a működtető Közösségnek arra, hogy megteljen felsorolhatatlan számú és tartalmában a legnagyobb fantáziát is megszegyenítően sokféle és gazdag programmal.

2005-ben kezdtük az építkezést azután, hogy a legnagyobb és igazán tehető „beruházó” visszalépett a részvételtől. A helyi lelkesedés maradt. Maradtak amerikai támogatóink is, de a kérdésre senki sem tudta a választ: szabad-e elkezdni valamit, aminek a biztos befejezése kilátástalan. Az igen válaszra csak hitünk buzdított. Azoknak a hite és sikertörténete, akik a Jóisten segítségével és emberi összefogással a megelőző években egy egész utcát hoztak létre (legalábbis annak egyik

oldalát) a falu szélén infrastruktúrástól, lakóházakkal és háztulajdonosokkal együtt. A Habitat for Humanity Dunavarsányi Szervezete volt ez, ami éppen 20 évvel ezelőtt kezdte meg munkáját az első hatlakásos épületének építésével, és a majdani tulajdonosok kiválasztásával. Igen, a habitatos önkéntesek egy nagyobb, és a habitatos családok egy kisebb része szorgalmazta a Közösségi Ház beruházását, szem előtt tartva az akkori Habitat célkitűzését, amelybe beletartozott a kö-

zösségépítés is. Ehhez azonban egy közös otthon is kellett. Ez a lelkes vágy még akkor sem halt el, amikor a nemzetközi Habitat „kivonult”, és a családok többsége is egyre jobban bezárkózott saját otthonába.

A bizonytalan kezdés után a folytatás sem volt zökkenőmentes, bár – csodával határos módon – mindig találtunk külföldön, belföldön és helyben annyi önkéntest és annyi támogatót, hogy kisebb nagyobb szünetekkel, de ment az építkezés. Voltak kényszerzüneteink is:

előtött a talajvíz ügy, hogy enyhe túlzással kétszer alapoztunk, és túlzás nélkül naphalakat tenyésztettünk az alagsorban. A halak mellett szaporodtak az ellendrukkerek, és az „ugye mi megmondtuk” kárörvendők is. Fogyott a lelkesedés, de nem fogyott el. Fogytak a lelkesedők, de jöttek újak: szakértelemmel, megnyugtatóan javító közreműködéssel. „Vékánkban sosem volt sok liszt, kancsónkban sok olaj, de sosem fogyott ki egyik sem.” Így jutottunk el 2007-ig, amikor fölszenteltük a Kápolnákat és a Zászlóinkat; 2008-ig, amikor használatba vettük az egész alagsort; valamint 2009-ig, amikor dr. Szabó István református püspök és Takaró András esperes szolgálataival, továbbá

egy egyhetes kulturális programmal fölszenteltük az elkészült Soli Deo Gloria Közösségi Házat.

A tíz év története, ilyen előzményekkel, ekkor indult. Reménytelen pontosan felsorolni a Házban és a Ház körül történeteket. Csak néhány műfaji példát mondunk, kezdve az istentiszteletekkel, bibliaórákkal, iskolai oktatással, és folytatva a koncertekkel, előadásokkal, irodalmi estekkel, születésnapokkal, halotti torokkal, lakodalmakkal, évfordulós ünnepségekkel, céges vacsorákkal, szakmai képzésekkel, tanácsadásokkal, napközis táborokkal, vendéglátással és szállásbiztosítással, választási gyűlésekkel és választásokkal etc. Nem utolsó sorban említem a folyamatosan működő vegyesboltot,

ügyvédi irodát, pszichológiai tanácsadást, a megyei civil társadalmat támogató centrumot, és a szintén sokfunkciós jószágportát, valamint a város által építtetett és működtetett játszóteret.

Van okunk az ünneplésre, hálaadásra, amelybe szeretnénk mindenkit bevonni, akik a fent elmondottakban benne vannak/voltak, akik részt vettek vagy részesedtek belőlük. De messze túl e körön mindazokat is, akik örülnek annak a helynek városunkban, amely a legszelebb és a legszabadabb értelemben és módszerekkel nem kíván mást, mint Isten dicsőségét hirdetni és az embert – a társadalommal és a természettel együtt – szolgálni.

A Ház és a Közösség

erre törekedet a mögöttünk lévő 10 évben, és erre hívatott a jövőben is.

Ezért ünnepi istentisztelettel,
visszaemlékezéssel, orgonakoncerttel és hangulatos szeretetvendégséggel
kívánunk hálát adni és a szolgálatunkhoz új lelkesedést venni
2019. június 16-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel.

De nem feledkezhetünk meg
a helyi Habitat mozgalom és építkezés
20 éves évfordulójáról és az azóta eltelt habitatos eseményekről sem.
Ezért évfordulós ünnepséget tartunk a megelőző délutánon és estén,
2019. június 15-én, szombaton délután 5 órai kezdettel.

És azt is tudjuk, hogy sem
a Habitat építkezés, sem pedig a Közösségi Ház nem lenne
a helyi, a regionális és a nemzetközi református egyházi támogatás nélkül.
Ezért ünnepeljünk örömmel együtt az Egyházközség által megvalósított régi álmunk,
az udvaron fölállított harangláb és harang fölszentelésén is
2019. június 14-én, pénteken délután 6 órától.

Soli Deo Gloria

*Minden kedves olvasónkat és városunk minden lakóját
szeretettel hívjuk és várjuk a fenti ünnepségekre!*

*Csobolyó Miklósné, elnök
Soli Deo Gloria Közösség*

ÜLDÖZIK KRISZTUS KÖVETŐIT!

Még hozzá nem is akármilyen intenzitással. 80 országban több mint 200 millió olyan keresztyén testvérünk él, akik pusztá hitük miatt vannak életveszélyben, börtönben, hátrátételben, hátrányos megkülönböztetésben és sokféle megpróbáltatásban. Minden tízedik keresztyén ember üldöztetésnek van kitéve.

Jézus Krisztus utalt arra, hogy tanítványainak olykor osztozni kell nemcsak a győzelmes sorsában, hanem a próbatételeiben, a keresztyében is. Gondtalanságot sosem ígért, bár azt igen, hogy az ő igája boldogító és megnyugtató. De ez az ígélet sem zárja ki a szenvedést, inkább azt mondja, hogy aki vele egy igában szenved, az vele fog győzni is. Ugyanakkor a legnagyobb és legdurvább cinizmus volna ezzel vigasztalni az üldözötteket, arra pedig még csak nem is gondolhatunk, hogy ez mentsége lehet az üldözőknek, vagy akárcsak magyarázata az üldözésnek. Korunk Júdásainak, Pilátusainak, és „a feszítsd meg” korszerű megfelelőit üvöltő, suttgó vagy sugalló tömegeknek sincs ugyanúgy mentségük, mint az archetipusaiknak sem volt. De az étéren néma cinkosoknak sincs, akik egyébként a 21. század megmondó hangadói, s akik miatt korunk hangosan hirdeti, sőt követeli az emberi

és szabadságjogok sokféle formáját. És ez a lista annál érthetlenebb és szegényletesebb, minél inkább nélkülözi a kulturális, lelkiismereti/valási és a nemzeti/nemzetiségi kollektív jogokat.

És itt máris értetlenkedő szomorúsággal meg kell jegyeznünk a nyugati világ „emberi jogi élharcosainak” a keresztyének üldözésével kapcsolatos teljes hallgatását, a jelenség tökéletes ignorálását, és az iránta való vérlázító közömbösséget. Anélkül, hogy sok bizarr példát emlegetnénk programjuktól, nehéz szó nélkül hagyni „a férfiak jogát a menstruációhoz vagy a szüléshez”, az anya jogát, hogy szíve alatt hordozott gyermekét a 9. hónapban is az abortusz áldozatává tegye vagy, hogy az iskola megfossza a szülők jogát az anya és apa elnevezéstől. Mindeközben nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a hitük miatt lefejezettekért, elítéltekért, bebörtönzöttekért, megaláztatottakért, megkínzot-

takért, üldözöttekért nincs egy árva, csöndes szavuk sem. Ráadásul irritálják őket a tantermek, a templomtornyok, sőt mi több, a privát ékszerrek, jelvények keresztyén szimbólumai is. A vallási, ideológiai vagy politikai fanatizmusból a keresztyének rovására elkövetett gaz és rémtettek nem érik el a „politikailag korrekt” Nyugat-Európa hangadóinak ingerküszöbét.

Sokszor dugjuk homokba fejünket. Sokszor egyszerűbb nem tudni a dolgokról, tragédiákról, de ez nem méltó a keresztyén emberhez. A testvériség, vagy, ahogy azt a társadalom/politika nyelve mondja, a szolidaritás, krisztusi parancs. Jó, ha azok a keresztyének, akik egyéni és közösségi jogaikkal élve zavartalanul gyakorolhatják hitüket, napi imádságukban hordozzák azokat, akiknek áldozatot kell hozni, vagy életüket kell áldozni hitük gyakorlásáért. Az pedig még áldottabb, ha megtaláljuk akár a legszerényebb módját az üldözöttek megsegítésének.

Kormányzatunk – Európában, de talán globálisan is – egyedülálló módon egy önálló Államtitkárságot hozott létre annak érdekében, hogy a fenti küldetésből részt vállaljon: dr. Azbej Tristan államtitkár vezetésével működik az *Üldözött Keresztyének Megsegítéséért és a Hungary Helps Program Megvalósításáért Felhívó Államtitkárság*.

Emlékezzünk, hogy mi is partnerei lehetünk e szolgálatnak imádságunkkal, adományunkkal, önkéntes munkánkkal és pusztá érdeklődésünkkel is.

Dr. Bóna Zoltán

IMAKÖZÖSSÉG ALAKULT

„Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást: ahogyan én szerettelek titeket, ti is úgy szeressétek egymást! Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” Jn 13,34-35.

Gyülekezetünk alapigéje ez évben a cselekvő szeretet gyakorlására, megélésére hív bennünket. Ez a szeretet a hittel együtt missziói munkánk legfőbb tartópillére is. Urunk nap, mint nap megmutatja nekünk, hogy a tartóoszlop szilárdságát imádkozással hogyan tudjuk erősíteni.

Istenünk számos drága ajándéka között mégis szerényen húzódik meg az imaóra. Pedig a megtért hívő lélek számára nincs nagyobb érték és kiváltság, mint amikor a mennyei Atyával beszélgethet. Urunknak pedig talán a legjobban tetsző hálaadás az, amikor a hívő ember tiszta szívvel és gyermeki alázattal megszólítja: „Mi Atyánk...”.

Az említett imaközösség egy konkrét feladatra hívatott össze. Egyrészt, hogy a gyülekezetért, másrészt, hogy a gyülekezet jelenlegi és jövőbeli (!) vezetőiért imádkozzon. Nagy dolog a lelkipásztorság, mivel a gyülekezet valamennyi tagjának lelkét Istenünk az ő kezéből kéri számon. Egyben megbecsülhetetlen jósága Istenünknek az, hogy magunk közül állít olyanokat, akik a többieknek hirdetik az Ő

akarátát, igazságát, de főleg szeretetét. Most tekintsünk el attól a kegyelemtől, amikor Urunk nem szolgájan keresztül szól hozzánk, hanem személyesen. Akkor az Ő szava különlegesen jelentős a hívő számára.

Ismert előttünk, hogy Krisztus Urunk nem csak azért jött a világba, hogy a bűnösökért tegyen, hanem azért is, hogy példát adjon arra, hogyan kövessük Őt. Nem kell azt gondolnunk, hogy nekünk pontosan mindazokat cselekednünk kell, amiket Ő tett. Sokszor cselekedett Urunk isteni módon, amikor megbocsátotta a bűnöket, betegeket gyógyított meg, ördögöket űzött ki, halottakat támasztott fel, járt a tengeren, parancsolt a szeleknek stb. Ezek nem föltétlen mechanikus követésre való példák. De ha mindezeket az Ő nevében, alázatos imádságban, nagy hittel kérjük, akkor ma is megcselekszi.

Amiben követnünk kell Urunkat, azok a következők: Szent Atyja iránti engedelmsége, Isten és ember iránti buzgó szeretete, nagy alázatossága és szelídsége, a bántalmazások csendes tűrése, megbocsá-

tásra kész hajlandósága, az emberek tanításában való buzgósága, igazszívűsége, szenvedésben való béketűrőse, Isten akaratában való megnyugvása, ellenségeinek szeretése, e világ gyönyörűségeinek és hiábavalóságának kerülése, az Isten dicsőségéért való buzgólkodása. Sokszor talán ezek is teljesíthetetlenek számunkra. De még csak nem is ezt kéri tőlünk Istenünk, hanem, hogy teljes szándékkal és igyekezettel törekedjünk az Ő példája szerinti életre. Buzgó imádsággal pedig a lehetetlennek tűnő is lehetségessé válik. Hisszük, hogy gyülekezetünknek szüksége van az új imaközösség imádságos támogatására, és gyülekezetünknek javára van az új imaközösség imádságos támogatása.

Kedves Olvasó! Húsvétig a házi istentiszteleteken töltsük be ezt a küldetésünket. Azt követően pedig minden második csütörtökön jövőnk össze a Kolozsvári utcai gyülekezeti teremben. A fentiek alapján az imaközösség alkalmaira szeretettel hívunk és várunk minden kedves érdeklődőt.

Balázs Gyula

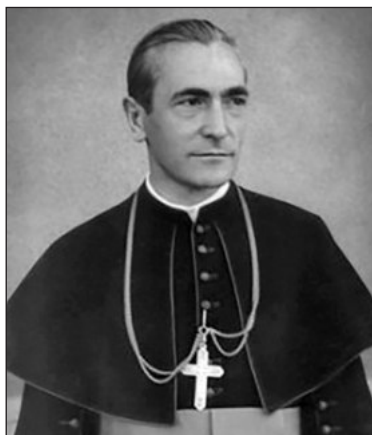
„Az igazság védelmében a börtön nem szégyen, hanem dicsőség”

MÁRTON ÁRON

Erdély rendíthetetlen püspöke

Az alábbiakban Nyári Krisztián: Merész Magyarok című könyvének egyik „merész magyarját” mutatjuk be a könyv leírásának szerkesztett, rövidített változatával. Corvina kiadó, 2015 (B. Z.)

A püspök tudta, hogy az életét kockáztatja, ezért mielőtt leveleket írt volna Románia miniszterelnökéhez a magyar kisebbség helyzetéről valamint az állam és egyház szétválasztásáról, titkos megbízottakat nevezett ki, akik távollétében helyettesíthetik az erdélyi katolikus egyház élén. Az 53 éves Márton Áron nem kapott választ leveleire, csak egy felszólítást, hogy személyesen keresse fel a kormányfőt. 1949. június 21-én indult útnak Gyulafehérvárról. Ahogy máskor, most is taxit rendelt, hogy munkatársával együtt azzal menjenek a tövisi vasútállomásra, onnan pedig vonattal utazzanak tovább Bukarestbe. Aznap nem a megszokott sofőrt küldte a taxivállalat. Márton Áron püspök és Ferencz Benjámín püspöki irodavezető a gyanús körülmények ellenére beszálltak a taxiba. Úton az állomás felé az autó lefulladt, az új sofőr közölte, hogy meghibásodott a motor. Egy terepjáró állt meg mellettük, a benne ülő román férfiak készségesen felajánlották, hogy elviszik őket az állomásra. Ahogy a püspök és kísérelője átültek melléjük, a férfiak rendőrigazolványt vettek elő, és bejelentették, hogy utasaik le vannak tartóztatva. A püspök kérdésére közölték, hogy kérdezni csak nekik van joguk, majd bekötötték a letartóztatottak szemét. Márton Áront összeküvéssel és hazaárulással vádolták meg, összesen hat évet töltött Románia legkegyetlenebb börtöneiben, majd további tízet házi őrizetben. Előbb elhallgattatni akarták, később csak megalkuvásra bírni. Ez a román kommunista hatóságoknak ugyanúgy nem sikerült, mint korábban a magyar és román jobboldali rezsi-

meknek. Márton Áron rabságban és szabadlábon egyaránt az erdélyi magyarság szellemi vezetője maradt, egész életében a kisebbségi jogok és vallásszabadság kérlelhetetlen szószólója...

Székely földműves családban született 1896-ban Csíkszentdomokoson, és még kisdiák korában elhatározta, hogy a papi pályát választja. Utolsó éves gimnazistaként már a papneveldeben lakott, így a katonaságot is megúszhatta volna, ő azonban érettségije után három nappal bevonult. Az olasz fronton harcolta végig az első világháborút, háromszor sebesült meg, hadnagyként tért haza. A háború borzalmi kétségeivel töltötték el, talán ezért döntött úgy, hogy nem megy vissza a papi szemináriumba. Előbb a csíki hegyekben dolgozott napszámosként, később egy erdészetben vállalt irodai munkát. Egy Erzszi nevű lánynak udvarolt, családja már a házasságot tervezte, amikor ismét másként döntött az életéről: bejelentette, hogy mégiscsak pap lesz. Ekkorra már nem volt olyan kényelmes pálya, mint öt évvel korábban: egy kisebbségbe került nemzetiség korántsem

veszélytelen képviselőt jelentette...

Sokakat meglepett, amikor 1938-ban, mindössze 42 éves korában a pápa őt nevezte ki az erdélyi (katolikus) egyházmegyék apostoli kormányzójává, majd gyulafehérvári püspökké. A paraszti sorból jött, az egyszerű emberek nyelvén beszélő, de a publicisztikában is otthonosan mozgó Márton Áron kiválasztásával megszakadt az a hagyomány, hogy az erdélyi katolikus egyház élén többnyire főúri származású püspökök álljanak.

1940 nyarán, a második bécsi döntés értelmében Észak-Erdély Magyarországhoz került, a püspöki székhely, Gyulafehérvár pedig Romániánál maradt. Márton Áron úgy döntött, hogy nem hagyja el Dél-Erdélyt, és kisebbségben maradó híveivel vállal sorsközösséget. A magyar fennhatóság alá tartozó egyházmegyéket a határon túlról igazgatta, a bukaresti kormánynál pedig gyakran szót emelt a magyar kisebbség jogfosztása ellen. De nemcsak a magyarok érdekeiben járt el: ő volt az első a magyar egyházi vezetők közül, aki határozottan felszólt a zsidók üldözése ellen. 1944. május 18-án, alig három nappal a gettók felállítása után, de még a deportálás megkezdése előtt, Márton Áron kispapokat szentelt fel Kolozsvárott. Szentbeszédében nyílt szavakkal, határozottan elítélte a kormány politikáját.

A püspök a magyarok kivonulása után sem hagyta el Erdélyt, komolyan hitt benne, hogy szülőföldjének ügye igazságosan is megoldható. A párizsi béketárgyalások alatt az ENSZ alapokmányára hivatkozva önrendelkezési jogot kért a magya-

rok számára, hogy maguk dönthesék el, melyik országhoz kívánnak tartozni. Nem az erőszakos revízió, hanem az európai rendezés híve volt, és ennek keretében sürgetett igazságosabb határkijelölést. Álláspontját levélben is megírta Petru Groza román miniszterelnöknek, akinél később az egyházi iskolák államosítása miatt is erősen tiltakozott.

Márton Áron mindig nyíltan képviselte a véleményét, ugyanakkor nem volt naiv: körlevélben próbálta meg felkészíteni papjait a várható üldöztetésekre. Külön részletezte, mi a teendő, ha egy püspököt letartóztatnak vagy, hogy miként lehet pap nélkül egyházi esküvőt tartani. Titkos megbízottakat nevezett ki, akik biztosítani tudják, hogy az egyház szervezete működőképes maradjon. Amikor az ortodox egyházzal szövetkező állam lényegében betiltotta a görög katolikus felekezetet, Márton Áron körlevelet írt a római katolikus papoknak: „Azok a megdöbbenő események, amelyek a görög katolikus testvéreinkkel történtek, semmi kétséget nem hagynak fenn afelől, hogy számunkra is elkövetkeztek a (...) vértanúságot is vállaló kitaratásnak a napjai.” Nem sokáig kellett várnia. Miközben 1949 nyarán székelyföldi bérma-úton vett részt, a sajtóban sorra jelentek meg róla a gyalázkodó újságcikkek, s még az is előfordult, hogy prédikációi idejére a hatalom katonai zenekart vezényelt a templom elé. Amikor elterjedt, hogy a csíksomlyói búcsú idején le fogják tartóztatni, hívei lóhátra ültették, és élő koszorúként vezették körül, hogy ne lehessen hozzáférni. Nyugodt hangon tartotta meg szentbeszédét százötvenezer ember előtt, akiknek a vallási és lelkiismereti szabadságról szónokolt...

1951. augusztus 6-án a bukaresti katonai hadbíróóság Márton Áront összeesküvésért 10 év szigorított fegyházra, hazaárulásért pedig életfogytiglani kényszermunkára ítélte.

Napokon át, megláncolt kézzel és lábbal, marhavagonban szállították a nagyenyedi börtönbe. A vele együtt elítéltek közül volt, aki éhen halt, másokkal a kényszermunka végzett, Márton Áron túlélte. A napi 16-17 óra fizikai munka után imaórákat tartott társainak, hogy tartsa bennük a lelket. Amikor átszállították a máramaroszigeti börtönbe, ahol kivégző tábor működött, arra számított, hogy megölik, akár csak azt a három görög katolikus püspököt, akik vele raboskodtak. Csak sok évvel később mesélte el, hogy miért kímélték meg az életét. Petru Groza miniszterelnök több alkalommal személyesen is felkereste a börtönben: először arra próbálta meg rábeszélni, hogy szakitson Rómával, és vegyen részt egy román nemzeti egyház létrehozásában, később már csak arra, hogy adjon be kegyelmi kérvényt. Egyikre sem volt hajlandó. Sztálin halála után az ártatlanul raboskodó püspök egyre kényelmetlenebbé vált a hatóságoknak, ezért a román nemzetgyűlés 1955-ben felfüggesztette a börtönbüntetését. Egy hónapig hízkúrán tartották, hogy a szenvedések nyomait eltüntessék, majd hazarendelték. A kormány arra számított, hogy amint újra átveszi az egyházmegye irányítását, összetűzésbe kerül a kollaboráns békepapokkal, és a konfliktusnak egyházzakadás lesz a vége. Márton Áron azonban hazatérése után összehívta a kommunistákkal együttműködő egyházi személyeket, emlékeztette őket vétkeikre, bűnbánatra szólította őket, majd akik megbánták tetteiket, azok számára bűnbocsánatot hirdetett. Erkölcsi tekintélyének és bölcsességének köszönhető, hogy Erdélyben a katolikus egyház sokkal kevésbé működött együtt a hatalommal, mint Magyarországon. Természetesen ezután is ellenségként tartották nyilván, s a Securitate folyamatosan figyeltette, dolgozósobájába lehallgató készüléket szereltek. Felesleges

volt: a püspök nyíltan, akár miséken is elmondta véleményét. Egy 1957-ben született belügyminiszteri feljegyzés szerint Márton Áron „távol áll attól, hogy megváltozzon”, ezért indokolt újbóli letartóztatása. Végül enyhébb retorziót, házi őrizetet rendeltek el. Palotafogsága idején fogadhatott ugyan látogatókat, de vendégeit megfigyelték, utólag gyakran zaklatták. Akárcsak őt magát: több kutyáját is megmérgezték, egyszer pedig ismeretlen személy rálőtt, amikor a püspökség kertjében sétált.

Amikor 1967-ben a román miniszterelnök-helyettes tudatta vele, hogy a lakhelyelhagyási tilalmat megszüntetik, Márton Áron csak ennyit kérdezett: „Mik a feltételek? Mert feltételeket nem fogadok el.” Mivel belátták, hogy megtörni úgysem tudják, feltételek nélkül engedték el. Még 13 évig szolgálta egyházát és az erdélyi magyar közösséget. Amikor először Rómában járt, az egyház élő vértanújaként fogadták. A vatikáni ceremóniális fogadáson a pápa nem engedte, hogy Márton Áron tisztelegjen előtte, hanem elébe sietett és magához ölelte. Röviddel a börtönévek után prosztatarákot diagnosztizáltak az amúgy is sokat betegeskedő püspöknel. Egészségi állapotára hivatkozva négyszer nyújtotta be lemondási kérelmét, de azt a Szentszék nem fogadta el. Élete végén már nehezen járt, keze is remegett, de minden hajnalban felkelt, hogy misét tartson. Kérelmét végül második János Pál pápa fogadta el 1980 tavaszán. Márton Áron még fél évet élt. 1980. szeptember 29-én reggel halt meg a Szent Mihály-napi búcsúra szólító harangozás alatt. Egyházmegyéje 10 évvel később kezdeményezte a szentté avatását. Mivel a csodákat bizonyítani kell, Márton Áron ügyében döntés ez idáig nem született. Az emberség és a kérlelhetetlen becsület nem számít csodának, sokkal több annál.

A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG, A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉG ÉS A REFORMÁTUS MISSZIÓI ALAPÍTVÁNY JELES PROGRAMJAI VIRÁGVASÁRNAPTÓL SZENTISTVÁNIG

Április 14. 10 óra	Virágvasárnapi istentisztelet – Ref. Templom	Június 2. 10 óra	Konfirmációi fogadalomtétel, az úrvacsora megünneplésével – Ref. Templom
Április 15. 7.30	Nagyheti bűnbánati áhítat – SDG Köz. Ház Kápolnája	Június 8. 18 óra	Pünkösdi bűnbánati istentisztelet – Ref. Templom
Április 16. 18 óra	Nagyheti bűnbánati áhítat – SDG Köz. Ház kápolnája	Június 9. 10 óra	Pünkösdi úrvacsorás istentisztelet – Ref. Templom
Április 17. 18 óra	Nagyheti bűnbánati áhítat – SDG Köz. Ház kápolnája	Június 10. 10 óra	Pünkösdi úrvacsorás istentisztelet – Ref. Templom
Április 18. 18 óra	Nagycsütörtöki eucharisziás it. – Ref. Templom	Június 14. 18 óra	Harang- és haranglábszentelés – SDG Köz. Ház
Április 19. 10 óra	Nagypénteki ünnepi istentisztelet – Ref. Templom	Június 15. 17 óra	A Habitat építkezés 20 éves évfordulójának ünnepe – SDG Köz. Ház
Április 20. 10 óra	Húsvéti családi nap, evangelizációval – Műv. Ház udvara	Június 16. 10 óra	A Soli Deo Gloria Közösségi Ház 10. évfordulás ünnepe – SDG Köz. Ház
Április 20. 18 óra	Nagyszombati bűnbánati istentisztelet – Ref. Templom	Június 17 – június 21.	Napközis építőtábor – SDG Köz. Ház
Április 21. 5 óra	Hajnali feltámadási istentisztelet irodalommal, ételáldással, szeretetvendégséggel – SDG Köz. Ház	Augusztus 3. 9 óra	Erdélyi Sportnap – SDG Köz. Ház
Április 21. 10 óra	Húsvéti úrvacsorás istentisztelet – Ref. Templom	Augusztus 19. 18 óra	Bűnbánati istentisztelet – Ref. Templom
Április 22. 10 óra	Húsvéti úrvacsorás istentisztelet – Ref. Templom	Augusztus 20. 10 óra	Újkenyéri, hálaadó istentisztelet – Ref. Templom
Május 30. 18 óra	Áldozócsütörtöki istentisztelet – Ref. Templom	Szeptember 1. 9.30	Családi nap kiskunlacházi istentisztelet-látogatással, lacházi - kisdunai kerti partival
Június 30. 18:30	Konfirmációi vizsga, szeretetvendégség – Ref. Templom		

A Református Templomban minden vasárnap 10 órakor istentiszteletet tartunk, s azzal egy időben gyermek-istentiszteletet is.

*A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden hétfőn 7:30-kor 15 perces
hétkezdő áhítatot tartunk.*

A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden kedden 17:30-kor bibliaórát tartunk.

*A fenti istentiszteletekre, rendezvényekre, programokra
minden érdeklődőt nagy szeretettel várunk!*

További információ a 06/20 914-3893-as telefonszámon,
a dunavarsany.ref@gmail.com e-mail címen,
valamint a www.dunavarsanyireformatusok.hu oldalon kapható.

**Az istentiszteleteinkről a facebook oldalunkon és a honlapunkon (dunavarsanyireformatusok.hu)
a vasárnapot követően összefoglaló híradás olvasható.**

A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉGI HÁZ KOLUMBÁRIUMA IRÁNT ÉRDEKLŐDNI
a 06/20 914-3893-as valamint a 06/30 637-8170-es számon lehet.